

Sagen sattes til forhandling.

Første næstformand (Elmqvist): Under behandlingen af denne sag kan også den følgende sag på dagsordenen omtales, nemlig:

Forslag til lov om konsolidering af visse betalingsmellemværender med udlandet.

Den højtærede indenrigs- og boligminister har ordet på henholdsvis udenrigsministerens og finansministerens vegne.

Indenrigs- og boligministeren (Aksel Møller): Det første af de punkter, det høje ting nu har til behandling, drejer sig altså om at træffe afgørelse om en rigsdagsbeslutning vedrørende betalingsunionen mellem de indenfor OEEC samarbejdende lande.

Angående denne overenskomsts tilblivelse og indhold tillader jeg mig at henvise til bemærkningerne til forslaget samt til de supplerende oplysninger, hvormed forslaget i sidste uge blev forelagt for folketinget.

Under disse omstændigheder mener jeg at kunne indskrænke mig til at nævne enkelte hovedpunkter i overenskomsten.

Den er den tredje i rækken af betalingsoverenskomster, indgået mellem de lande, der deltager i organisationen for europæisk økonomisk samarbejde, og den betegner et videre skridt end nogen af de tidligere overenskomster i retning af at skabe en af forudsætningerne for et frit økonomisk samkvem mellem de indenfor OEEC samarbejdende lande. Ved overenskomsten er medlemslandenes valutaer blevet frit ombyttelige indbyrdes, forsvædt angår løbende betalinger, så at et overskud, som et medlemsland indtjener i sin samhandel med et andet medlemsland, kan anvendes til dækning af et underskud i samhandelen med et hvilket som helst andet medlemsland. Afregningen mellem landene sker ikke længere parvis, men mellem det enkelte land og betalingsunionen, og det afgørende for Danmark er således nu landets samlede betalingsstilling overfor alle de øvrige medlemslande under eet og ikke stillingen overfor hvert enkelt land eller valutaområde for sig, som tilfældet var under det første efterkrigsårs bilaterale overenskomsts system. Dette betyder naturligvis et større spillemuligheder for arbejdsdelingen, konkurrencen og den mangesidede handel mellem medlemslandene indbyrdes. Betydningen heraf øges af den omstændighed, at visse af medlemslandenes valutaer i en vis udstrækning kan anvendes udenfor de pågældende lande, således navnlig sterling, der jo kan bruges

i omsætningen med hele det udstrakte sterlingområde. Iøvrigt har Danmark i kraft af den gældende betalingsaftale med Storbritannien som bekendt adgang til efter nærmere fastsatte regler at anvende sterling til betalinger til visse lande, der hverken er medlemmer af OEEC eller af sterlingområdet, således visse østeuropæiske lande.

Som nævnt sikrer oprettelsen af den europæiske betalingsunion kun ombyttelighed mellem et begrænset antal valutaer, nemlig medlemslandenes. For Danmark, hvis økonomi og udenrigshandel i så vid udstrækning hviler på indførsel af råstoffer fra de oversøiske områder, herunder dollarområdet, og udførsel af forædlede landbrugsprodukter m. v. til Vesteuropas industrialiserede lande, er den almindelige ombyttelighed, hvori jeg indbefatter muligheden for at ombytte den ved vor eksport indtjente valuta til dollars, et mål, hvis betydning stedse vokser, efterhånden som Marshallhjælpen mindskes. Den første forudsætning for, at dette spørgsmål overhovedet bliver aktuelt, er naturligvis, at vi får et eksportoverskud i den øvrige samhandel, så at vi overhovedet har fremmed valuta at præsentere til omveksling. Det må derfor — ganske bortset fra risikoen for at vi snart må præstere guldbetalinger til den europæiske betalingsunion — give anledning til alvorlig bekymring, at vi endog i forhold til deltagerne i den europæiske betalingsunion står som debitorer med et efter vore forhold betydeligt beløb.

Selvom der som nævnt ikke er gennemført fuld ombyttelighed mellem medlemslandenes valutaer på den ene side og guld og dollars på den anden side, er der dog skabt en vis tilknytning herimellem igennem reglerne om delvis udligning i guld eller dollars af medlemslandenes mellemværender med betalingsunionen. Der er i betalingsunionen for hvert medlemsland oprettet en kreditkvote, svarende til 15 pct. af summen af dette lands løbende indtægter og udgifter i betalingsforholdet overfor de andre medlemslande. Som grundlag har man valgt omsætningen i 1949. Danmarks kvote er ca. 1 350 mill. kr. Kvoten er delt i fem lige store dele. Et land kan trække den første femtedel som en kredit på unionen; indenfor den næste femtedel skal 20 pct. af trækket udlignes i guld eller dollars, medens resten er kredit. For de følgende femtedele stiger guldbetalingerne, medens kreditelementet mindskes tilsvarende; når hele kvoten er opbrugt, skal hele underskuddet udlignes i guld eller dollars.

Et land, der opnår overskud i forholdet